

Svar på skriftligt spørgsmål om pensionsskyddet för de självsysselsatta

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 144/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Outi Alanko-Kahiluoto / gröna:

Hur ämnar regeringen agera så att pensionsskyddssystemet även omfattar frilansares behov och arbetssituationer,

ämnar regeringen föreslå reformer i villkoren för företagares pensionsförsäkring, så att de bättre skulle motsvara frilansares situation och behov samt

eftersom villkoren i en företagares pensionsförsäkring samt arbetsinkomsten inverkar även på frilansares sociala trygghet, uppmärksammas utmaningar i anknytning till detta i totalreformen av den sociala tryggheten?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Lagen om pension för företagare (FöPL) är en del av arbetspensionssystemet och pensionsskyddet som den ger är enhetlig med arbetspensionsskyddet för arbetstagare. Enligt FöPL avser företagare en person som utför förvärvsarbete utan att stå i arbetsförhållande eller i tjänste- eller annat offentligt anställningsförhållande. Arbete som företagare som omfattas av försäkring i FöPL utförs i många olika former av företag och verksamhet.

Försäkringen för företagare grundas på arbetsinkomsten enligt FöPL som pensionsanstalten fastställer för företagaren och som pensionen som ackumuleras samt försäkringspremien baseras på. Enligt lagen ska arbetsinkomsten enligt FöPL motsvara en sådan lön som skäligen bör betalas om en person med motsvarande yrkesskicklighet avlönas att utföra arbetet i fråga i stället för företagaren eller som i genomsnitt motsvarar ersättningen som betalas för arbetet.

FöPL-försäkring förutsätter en viss stabilitet i den verksamhet som försäkras samt att den har fortgått i minst fyra månader. Tanken på stabilitet syns utöver minimilängden även på arbetsinkomsten enligt FöPL som inte ändras enligt tillfälliga svängningar i inkomsterna från företagsverksamheten, utan när företagarens arbetsinsats ändras mer konstant.

Den bristande flexibiliteten i försäkringspremien när inkomsten varierar har kommit upp som ett problem i undersökningar och utredningar som gäller s.k. självsysselsatta. Å andra sidan kan betydande svängningar i inkomsterna på motsvarande sätt utgöra ett problem både i varierande och mer etablerad företagsverksamhet oberoende av verksamhetsform.

I statsminister Marins regeringsprogram för åren 2019–2023 har man beslutat att utreda metoder för att förbättra pensionsskyddet för företagare. Utredningsarbete i enlighet med regeringsprogrammet utförs som bäst i social- och hälsovårdsministeriets arbetsgrupp. I utredningen av möjligheterna att utveckla systemet beaktas utöver olika företagsformer även arbetsformerna för s.k. frilansare. I utredningsarbetet utnyttjas resultaten i rapporten som publicerades år 2019 (Yrittäjien työeläketurvan kehittäminen, Työryhmän raportti, Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön raportteja ja muistioita 2019:23).

I praktiken är arbetsgruppens mest centrala uppgift att utreda möjligheterna att ingripa i problemet med den låga nivån på företagarens sociala trygghet som beror på underförsäkring, vilket uppmärksammades redan i den tidigare rapporten. Med arbetsgruppens utredning som grund bedömer regeringen med vilka metoder pensionsskyddet för företagare, inklusive s.k. frilansare, kan förbättras.

Reformen av den sociala tryggheten bereds av en parlamentarisk kommitté för social trygghet, vars mandatperiod sträcker sig över två regeringsperioder. Målet med reformen av den sociala tryggheten är ett klarare och mer fungerande system ur människans synvinkel, som gör det möjligt att samordna arbete och social trygghet i föränderliga livssituationer. Kommitténs arbete har inletts genom att bygga upp en gemensam problembaserad lägesbild av Finlands system för social trygghet. I arbetets följande fas börjar kommittén förbereda sina riktlinjer gällande de centrala problemen som ska lösas samt för eventuella alternativa lösningar och för hela reformen. Den parlamentariska kommittén definierar självständigt prioriteringarna i sitt arbete.

Helsingfors 3.5.2021

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen